

ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ КРЕДИТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

*МАЛИЙ О.Г., К.Е.Н., ДОЦЕНТ,
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ*

Аграрний сектор української економіки відіграє вагомую роль у формуванні ВВП, експортного потенціалу, продовольчій безпеці країни та світу. Протягом останнього десятиріччя, включно з роками кризових періодів сільськогосподарське виробництво демонструє позитивний фінансовий результат та має великий потенціал щодо зростання. Однак, сільське господарство є кредитомісткою галуззю і її нормальне функціонування без кредитних ресурсів практично неможливе. Це зумовлено специфікою сільського господарства: нестачею вільних фінансових коштів; сезонністю виробництва та значною тривалістю виробничого циклу. Аграрії на період посівної завжди потребують додаткового фінансування. Сьогодні в наслідок повномасштабної російської агресії сільгоспвиробники не мають можливості реалізувати на експорт зібраний минулого року врожай, оскільки вся портова інфраструктура країни заблокована. Як наслідок - криза ліквідності обігових коштів для сільськогосподарської діяльності. За оцінками Міністерства аграрної політики та продовольства - загальна потреба в коштах для проведення весняно-польових робіт складає близько 100 млрд гривень [2].

Обмеженість власних коштів змушує аграрні підприємства сподіватися на підтримку з боку держави та розвивати відносини з комерційними банками й іншими учасниками фінансового ринку.

Відомо, що вертикально інтегровані агроформування мають ширші можливості зовнішнього фінансування порівняно з малими та середніми за розмірами підприємствами [1].

Для підтримки проведення комплексу весняно-польових робіт Кабінетом Міністрів України прийнято Постанову від 12 березня 2022 р. № 274 «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020 р. № 28 та від 14 липня 2021 р. № 723» [4], якою запроваджено механізм надання пільгових кредитів сільськогосподарським товаровиробникам. Кредити видаватимуться виключно малим та середнім аграрним виробникам з оборотом не більше 20 мільйонів євро в рік, що є еквівалентом підприємства, яке обробляє до 10000 га [2, 4].

Урядова програма підтримки посівної реалізується силами Кабінету Міністрів, Міністерства аграрної політики, Міністерства фінансів, Міністерства економіки, Національного банку та банківського сектору.

Так, станом на 13 квітня банки, у рамках державної програми щодо підтримки посівної кампанії в умовах військового вторгнення РФ, надали кредити більш ніж двом тисячам сільгоспвиробникам на суму більше 5,4 млрд грн. [2]. На цей момент 80 % (4,4 млрд грн) наданих позикових коштів становлять портфельні гарантії, а доступ до фінансування отримали 20880 сільськогосподарських товаровиробників із різних регіонів країни.

Найбільше кредитів за зазначений період залучили аграрії Кіровоградської – 1,8 млрд грн (33,3 % від загальної суми), Вінницької – 0,94 млрд грн (17,4 %), Дніпропетровської – 0,74 млрд грн (13,7 %), Одеської – 0,55 млрд грн (10,2%) та Львівської – 0,35 млрд грн (2,0 %) областей.

За даними Мінагрополітики, кредити до 60 млн грн за цією програмою видаються під 0 % річних (за програмою державної фінансової підтримки «Доступні кредити 5-7-9 %»). Термін такого кредитування – до 6 місяців, а після його завершення відсоткова ставка для позичальників становитиме 5 % річних.

Так, у рамках портфельного кредитування агровиробники зможуть отримати позики на купівлю добрив, засобів захисту рослин, пестицидів та агрохімікатів, палива, запасних частин для сільськогосподарської техніки, а також на поповнення основних засобів та нематеріальних активів, оплату праці, оренду нерухомого та рухомого майна, роботи та послуги для операційної діяльності.

Загальний бюджет програми на підтримку посівної кампанії 2022 року становить 50 млрд грн.

На сьогодні аграрні кредити можуть надавати 22 банки України. Лідерами є такі надвеликі банки, як Приватбанк, Райффайзен Банк Аваль, Опцдабанк, Укрексімбанк, Креді Агріколь Банк, ПУМБ, Укргазбанк, Кредобанк, в основному завдяки розгалуженій мережі відділень цих банків.

Таким чином, вирішення проблеми банківського кредитування сільськогосподарських виробників має важливе значення для фінансового забезпечення їх інноваційного розвитку, операційної

діяльності, продовольчої безпеки. Основними напрямками стабілізації механізму кредитування мають стати: збільшення бюджетних асигнувань, раціональне використання бюджетних коштів, залучення іноземних кредитів, зниження процентних ставок для сільськогосподарської галузі.

Література.

1. Малій О.Г. Аналіз сучасної системи кредитного забезпечення сільськогосподарських підприємств в Україні. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка: Економічні науки*, 2018. Вип. 191. С. 285-297.

2. Міністерство аграрної політики та продовольства України. Веб-сайт. URL: https://minagro.gov.ua/news/banki-vidali-agrariyam-kreditiv-majzhe-na-5-mlrd-434-mln-grn?v=6257d8306cb54&fbclid=IwAR2xOIsT-pWD8tUUF9ySjp2nYH69FEPXBxmpuHkf_pMX02vj8Yb8sdTHqI

3. Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання надання державних гарантій на портфельній основі» від 14 липня 2021 р. № 723. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/723-2021-%D0%BF#Text>

4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020 р. № 28 та від 14 липня 2021 р. № 723» від 12 березня 2022 р. № 274. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/274-2022-%D0%BF#Text>

5. Постанова Кабінету Міністрів України «Про надання фінансової державної підтримки» від 24 січня 2020 р. № 28. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/28-2020-%D0%BF#Text>

ВИЗНАЧЕННЯ ВПЛИВОВИХ ФОНДОВИХ ІНДЕКСІВ НА СВІТОВИХ ФОНДОВИХ РИНКАХ

***МЕЛЬНИКОВА К.В., К.Е.Н., ДОЦЕНТ,
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ***

Необхідність зрозуміти складні зв'язки між світовим фондовим ринком зростає після поширення недавньої світової фінансової кризи на світових фондових ринках та фінансових установах. Наявність великої кількості неоднорідних взаємодіючих елементів і нелінійність їх поведінки призводять до складної емерджентної поведінки фондових ринків. Поведінка окремих фондових індексів зазвичай